

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Psychologia rozwojowa człowieka dorosłego
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Developmental psychology of adult human
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Psychologia
Język wykładowy	język polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Monika Dacka
---	-----------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	IV	3
konwersatorium			
ćwiczenia	15	IV	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 - posiadanie podstawowej wiedzy o rozwoju i funkcjonowaniu człowieka dorosłego W2 - pozytywne zaliczenie przedmiotu Psychologia rozwoju człowieka w biegu życia
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – zapoznanie studenta z aktualną wiedzę dotyczącą funkcjonowania człowieka dorosłego
C2 – omówienie najważniejszych teorii rozwoju człowieka dorosłego w wybranych sferach rozwoju poznawczego, osobowego, moralnego
C3 – zapoznanie z zasadami metodologii, prowadzeniem badań osób dorosłych

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	pogłębiona i uporządkowana wiedza na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii rozwojowej człowieka dorosłego; definiowanie podstawowych pojęć oraz charakteryzowanie powiązań psychologii rozwojowej człowieka dorosłego z innymi subdyscyplinami psychologii	K_W01
W_02	charakteryzowanie zasad metodologii psychologii rozwojowej człowieka dorosłego; wyjaśnianie istoty i celu poznania naukowego; rozumienie zasad projektowania i prowadzenia badań empirycznych w psychologii rozwojowej człowieka dorosłego	K_W04
W_03	pogłębiona wiedza o powiązaniach psychologii rozwojowej człowieka dorosłego z innymi dyscyplinami naukowymi np. filozofią, medycyną, pedagogiką, socjologią	K_W05
W_04	uporządkowana wiedza dotycząca społeczno-kulturowych podstaw zachowania człowieka dorosłego, relacji społecznych, funkcjonowania w grupie społecznej, kształtowania określonych postaw	K_W06
W_05	charakteryzowanie rozwoju człowieka dorosłego; wyjaśnianie znaczenia kontekstów społecznych oraz czynników stymulujących lub utrudniających rozwój osoby dorosłej	K_W07
W_06	uporządkowana i pogłębiona wiedza w zakresie teorii oraz prawidłowości rozwoju osobowości człowieka dorosłego; charakteryzowanie znaczenia osobowości oraz różnic indywidualnych dla funkcjonowania w różnych środowiskach życia oraz pracy	K_W09
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	posługiwanie się wiedzą teoretyczną z zakresu psychologii rozwojowej człowieka dorosłego oraz powiązanych z nią dyscyplin do charakteryzowania człowieka dorosłego; uzasadnianie uwarunkowań funkcjonowania człowieka dorosłego z uwzględnieniem określonych teorii	K_U01
U_02	formułowanie problemów badawczych, dobieranie odpowiednich metod i technik badawczych, konstruowanie narzędzi badawczych, opracowywanie, prezentowanie i interpretowanie uzyskanych wyników; wyciąganie wniosków i wskazywanie dalszych kierunków badań	K_U02
U_03	współpraca w grupie, podejmowanie aktywnych ról w zespole	K_U04

U_04	analizowanie i planowanie działań mających na celu wspieranie własnego rozwoju osobowego i zawodowego	K_U05
U_05	analizowanie przyczyn oraz źródeł zachowań człowieka, przewidywanie konsekwencji w aspekcie psycho-bio-społecznym	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	uznanie znaczenia sfery psychicznej w rozwoju człowieka dorosłego i jej wpływu na różne obszary funkcjonowania; przyjmowanie odpowiedzialności za popularyzowanie wiedzy o rozwoju człowieka dorosłego	K_K03
K_02	okazywanie szacunku wobec osób o różnych potrzebach, w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; rozumienie ludzi doświadczających różnych problemów i trudności	K_K04
K_03	dbanie o zdrowie psychiczne, fizyczne, identyfikowanie indywidualnych, społecznych, środowiskowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego i somatycznego	K_K05
K_04	dbanie o przestrzeganie zasad etycznych i uczciwości intelektualnej w prowadzonych aktywnościach naukowych związanych z badaniem rozwoju człowieka dorosłego	K_K08

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Semestr IV
1. Zagadnienia dotyczące okresu dorosłości, kryteria, geneza. Zmiany kontekstu, wyłaniająca się dorosłość, wchodzenie w dorosłość dawniej i dziś. Dorosłość a dojrzałość.
2. Zadania rozwojowe, role, kryzysy w okresie dorosłości (wczesna, średnia, późna).
3. Specyfika myślenia w okresie dorosłości – analiza rozwoju poznawczego w okresie dorosłości.
4. Rozwój osobowy, moralny, sensowność i sens życia w okresie dorosłości. Teoria Dezintegracji Pozytywnej Kazimierza Dąbrowskiego.
5. Kontakty i role społeczne w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości.
6. Potencjały, problemy okresu dorosłości. Adaptacja do zmian. Projektowanie przyszłości.
7. Wybrane aspekty aktywności ludzi starszych, człowiek starszy w rodzinie, społeczeństwie. Życiowe straty i żałoba.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	wykład konwencjonalny wykład konwersatoryjny	kolokwium, egzamin	uzupełnione i ocenione kolokwium, egzamin
W_02	studium przypadku	wykonanie zadania, opis	ocena tekstu pracy

			pisemnej
W_03	wykład konwencjonalny wykład konwersatoryjny	kolokwium, egzamin	uzupełnione i ocenione kolokwium, egzamin
W_04	studium przypadku	wykonanie zadania, opis	ocena tekstu pracy pisemnej
W_05	wykład konwencjonalny wykład konwersatoryjny	kolokwium, egzamin	uzupełnione i ocenione kolokwium, egzamin
W_05	wykład konwencjonalny wykład konwersatoryjny	kolokwium, egzamin	uzupełnione i ocenione kolokwium, egzamin
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	studium przypadku	wykonanie zadania, opis	ocena tekstu pracy pisemnej
U_02	praca zespołowa burza mózgów	opracowanie określonych zagadnień w grupie	raport z obserwacji
U_03	praca zespołowa burza mózgów	opracowanie określonych zagadnień w grupie	raport z obserwacji
U_04	praca zespołowa burza mózgów	opracowanie określonych zagadnień w grupie	raport z obserwacji
U_05	studium przypadku	wykonanie zadania, opis	ocena tekstu pracy pisemnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja	prezentacja	raport z obserwacji
K_02	dyskusja praca w grupach	prezentacja	raport z obserwacji
K_03	dyskusja	prezentacja	raport z obserwacji
K_04	dyskusja	prezentacja	raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi

Kryteria oceny

Ocena niedostateczna

Wiedza: student nie ma wiedzy na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii rozwojowej człowieka dorosłego; nie definiuje podstawowych pojęć oraz nie wskazuje powiązań psychologii rozwojowej z innymi subdyscyplinami; nie ma wiedzy na temat zasad projektowania i prowadzenia badań rozwojowych; nie wyjaśnia znaczenia kontekstu oraz czynników stymulujących, utrudniających rozwój człowieka dorosłego; nie ma wiedzy na temat powiązań psychologii rozwojowej człowieka dorosłego z innymi dyscyplinami naukowymi oraz wiedzy dotyczącej społeczno-kulturowych podstaw zachowania człowieka, relacji społecznych, funkcjonowania w grupie, kształtowania określonych postaw; nie ma wiedzy w zakresie teorii oraz prawidłowości rozwoju osobowości człowieka dorosłego; nie charakteryzuje znaczenia osobowości, różnic indywidualnych dla funkcjonowania człowieka w różnych środowiskach;

Umiejętności: student nie posługuje się wiedzą z zakresu psychologii rozwojowej człowieka dorosłego, w celu charakteryzowania funkcjonowania, zachowań osób dorosłych

w odniesieniu do wybranych teorii; nie formułuje problemów badawczych, nie dobiera metod, technik badawczych; nie konstruuje metod, nie opracowuje, prezentuje uzyskanych wyników, nie wskazuje dalszych kierunków badań; nie współpracuje w grupie oraz nie podejmuje aktywnych ról w zespole; nie analizuje, nie planuje działań mających na celu wspieranie, analizowanie własnego rozwoju osobowego i zawodowego; nie analizuje przyczyn, źródeł zachowań człowieka oraz nie przewiduje konsekwencji w aspekcie psycho-bio-społecznym;

Kompetencje społeczne: student nie uznaje znaczenia sfery psychicznej w rozwoju człowieka dorosłego i jej wpływu na różne obszary funkcjonowania; nie przyjmuje odpowiedzialności za popularyzowanie wiedzy o rozwoju człowieka dorosłego; nie okazuje szacunku wobec osób o różnych potrzebach, w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; nie rozumie doświadczających różnych problemów i trudności; nie dba o zdrowie psychiczne, fizyczne, nie identyfikuje indywidualnych, społecznych, środowiskowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego, somatycznego; nie dba o przestrzeganie zasad etycznych, uczciwości intelektualnej w prowadzonych aktywnościach naukowych związanych z badaniem rozwoju człowieka dorosłego;

Ocena dostateczna

Wiedza: student ma podstawą wiedzę na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii rozwojowej człowieka dorosłego; definiuje podstawowe pojęcia oraz wskazuje powiązania psychologii rozwojowej z innymi subdyscyplinami; ma wiedzę na temat zasad projektowania i prowadzenia badań rozwojowych; wyjaśnia znaczenie kontekstu oraz czynników stymulujących, utrudniających rozwój człowieka dorosłego; ma wiedzę na temat powiązań psychologii rozwojowej człowieka dorosłego z innymi dyscyplinami naukowymi oraz wiedzę dotyczącą społeczno-kulturowych podstaw zachowania człowieka, relacji społecznych, funkcjonowania w grupie, kształtowania określonych postaw; ma wiedzę w zakresie teorii oraz prawidłowości rozwoju osobowości człowieka dorosłego; charakteryzuje znaczenie osobowości, różnic indywidualnych dla funkcjonowania człowieka w różnych środowiskach;

Umiejętności: student posługuje się wiedzą z zakresu psychologii rozwojowej człowieka dorosłego, w celu charakteryzowania funkcjonowania, zachowań osób dorosłych w odniesieniu do wybranych teorii; formułuje problemy badawcze, dobiera metody, techniki badawcze; konstruuje metody, opracowuje, prezentuje uzyskane wyniki, wskazuje dalsze kierunki badań; współpracuje w grupie oraz podejmuje aktywne role w zespole; analizuje, planuje działania mające na celu wspieranie, analizowanie własnego rozwoju osobowego i zawodowego; analizuje przyczyn, źródła zachowań człowieka oraz przewiduje konsekwencje w aspekcie psycho-bio-społecznym;

Kompetencje społeczne: student uznaje znaczenie sfery psychicznej w rozwoju człowieka dorosłego i jej wpływu na różne obszary funkcjonowania; przyjmuje odpowiedzialność za popularyzowanie wiedzy o rozwoju człowieka dorosłego; okazuje szacunek wobec osób o różnych potrzebach, w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; rozumie osoby doświadczające różnych problemów i trudności; dba o zdrowie psychiczne, fizyczne, identyfikuje indywidualne, społeczne, środowiskowe zagrożenia dla zdrowia psychicznego, somatycznego; dba o przestrzeganie zasad etycznych, uczciwości intelektualnej w prowadzonych aktywnościach naukowych związanych z badaniem rozwoju człowieka dorosłego;

Ocena dobra

Wiedza: student ma uporządkowaną wiedzę na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii rozwojowej człowieka dorosłego; prawidłowo definiuje podstawowe pojęcia oraz wskazuje powiązania psychologii rozwojowej z innymi subdyscyplinami; ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad projektowania i prowadzenia badań rozwojowych; wyjaśnia prawidłowo znaczenie kontekstu oraz czynników stymulujących, utrudniających rozwój człowieka dorosłego; ma uporządkowaną wiedzę na temat powiązań psychologii rozwojowej człowieka dorosłego z innymi dyscyplinami naukowymi oraz wiedzę dotyczącą społeczno-kulturowych podstaw zachowania człowieka, relacji społecznych, funkcjonowania w grupie, kształtowania określonych postaw; ma uporządkowaną wiedzę w zakresie teorii oraz prawidłowości rozwoju osobowości człowieka dorosłego; prawidłowo charakteryzuje znaczenie osobowości, różnic indywidualnych dla funkcjonowania człowieka w różnych środowiskach;

Umiejętności: student prawidłowo posługuje się wiedzą z zakresu psychologii rozwojowej człowieka dorosłego, w celu charakteryzowania funkcjonowania, zachowań osób dorosłych w odniesieniu do wybranych teorii; formułuje problemy badawcze, dobiera metody, techniki badawcze; poprawnie konstruuje metody, opracowuje, prezentuje uzyskane wyniki, wskazuje dalsze kierunki badań; współpracuje w grupie oraz podejmuje aktywne role w zespole; prawidłowo analizuje, planuje działania mające na celu wspieranie, analizowanie własnego rozwoju osobowego i zawodowego; prawidłowo analizuje przyczyn, źródła zachowań człowieka oraz przewiduje konsekwencje w aspekcie psycho-bio-społecznym;

Kompetencje społeczne: student uznaje znaczenie sfery psychicznej w rozwoju człowieka dorosłego i jej wpływu na różne obszary funkcjonowania; przyjmuje odpowiedzialność za popularyzowanie wiedzy o rozwoju człowieka dorosłego; okazuje szacunek wobec osób o różnych potrzebach, w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; prawidłowo rozumie osoby doświadczające różnych problemów i trudności; dba o zdrowie psychiczne, fizyczne, identyfikuje indywidualne, społeczne, środowiskowe zagrożenia dla zdrowia psychicznego, somatycznego; jest odpowiedzialny za przestrzeganie zasad etycznych, uczciwości intelektualnej w prowadzonych aktywnościach naukowych związanych z badaniem rozwoju człowieka dorosłego;

Ocena bardzo dobra

Wiedza: student ma pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii rozwojowej człowieka dorosłego; bardzo dobrze definiuje podstawowe pojęcia oraz wskazuje powiązania psychologii rozwojowej z innymi subdyscyplinami; ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat zasad projektowania i prowadzenia badań rozwojowych; wyjaśnia szczegółowo znaczenie kontekstu oraz czynników stymulujących, utrudniających rozwój człowieka dorosłego; ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat powiązań psychologii rozwojowej człowieka dorosłego z innymi dyscyplinami naukowymi oraz wiedzę dotyczącą społeczno-kulturowych podstaw zachowania człowieka, relacji społecznych, funkcjonowania w grupie, kształtowania określonych postaw; ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę w zakresie teorii oraz prawidłowości rozwoju osobowości człowieka dorosłego; prawidłowo charakteryzuje znaczenie osobowości, różnic indywidualnych dla

funkcjonowania człowieka w różnych środowiskach;

Umiejętności: student posługuje się pogłębioną wiedzą z zakresu psychologii rozwojowej człowieka dorosłego, w celu charakteryzowania funkcjonowania, zachowań osób dorosłych w odniesieniu do wybranych teorii; prawidłowo formułuje problemy badawcze, dobiera metody, techniki badawcze, adekwatnie do problemu; prawidłowo konstruuje metody, opracowuje, prezentuje uzyskane wyniki, bardzo dobrze wskazuje dalsze kierunki badań; bardzo dobrze współpracuje w grupie oraz podejmuje aktywne role w zespole; szczegółowo analizuje, planuje działania mające na celu wspieranie, analizowanie własnego rozwoju osobowego i zawodowego; prawidłowo analizuje przyczyn, źródła zachowań człowieka oraz przewiduje konsekwencje w aspekcie psycho-bio-społecznym;

Kompetencje społeczne: student uznaje znaczenie sfery psychicznej w rozwoju człowieka dorosłego i jej wpływu na różne obszary funkcjonowania; przyjmuje odpowiedzialność za popularyzowanie wiedzy o rozwoju człowieka dorosłego; okazuje szacunek wobec osób o różnych potrzebach, w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; prawidłowo rozumie osoby doświadczające różnych problemów i trudności; dba o zdrowie psychiczne, fizyczne, identyfikuje indywidualne, społeczne, środowiskowe zagrożenia dla zdrowia psychicznego, somatycznego; jest bardzo odpowiedzialny za przestrzeganie zasad etycznych, uczciwości intelektualnej w prowadzonych aktywnościach naukowych związanych z badaniem rozwoju człowieka dorosłego;

Podstawą do zaliczenia ćwiczeń jest:

- obecność na ćwiczeniach
 - przygotowanie do zajęć i aktywny w nich udział
 - pozytywna ocena z kolokwium pisemnego (zaliczenie pozytywne kolokwium od 60%) 5.0 od 93% do 100%; 4.5 od 85% do 92% 4.0 od 77% do 84%; 3.5 od 69% do 76%; 3.0 od 60% do 68%; 2.0 poniżej 60%
 - praca zaliczeniowa teoretyczno-empiryczna dotycząca rozwoju człowieka dorosłego
- Ocena końcowa: praca zaliczeniowa (50%), kolokwium (50%)

Podstawą do zaliczenia wykładu jest:

- zaliczenie ćwiczeń
 - obecność na wykładzie i aktywne w nim uczestnictwo
 - uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego; 5.0 od 93% do 100%; 4.5 od 85% do 92% 4.0 od 77% do 84%; 3.5 od 69% do 76%; 3.0 od 60% do 68%; 2.0 poniżej 60%
- Ocena końcowa: ocena z egzaminu (100%)

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30h
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60h

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Wybrane fragmenty</p> <p>1. Baltes, P., Gluck, J., Kunzmann, U. (2004). Mądrość. Jej struktura i funkcja w kierowaniu pomysłnym rozwojem w okresie całego życia. W: J. Czapiński (red.). Psychologia pozytywna. Wydawnictwo Naukowe PWN.</p> <p>2. Fabiś, A., Wawrzyniak, J. Chabior, A. (2015). Ludzka starość. Wybrane zagadnienia gerontologii społecznej. Oficyna Wydawnicza Impuls.</p> <p>3. Misztela, A., Oleszkowicz, A. (2021). W poszukiwaniu czynników sprzyjających realizacji zadań rozwojowych we wczesnej dorosłości. Wydawnictwo Difin.</p> <p>4. Oleś, P. (2011). Psychologia człowieka dorosłego: ciągłość – zmiana - integracja. Wydawnictwo Naukowe PWN</p> <p>5. Skarżyńska, K. (red.). (2021). Młodzi dorośli: identyfikacje, postawy, aktywizm i problemy życiowe. Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, Wydawnictwo SGGW.</p>
Literatura uzupełniająca
<p>1. Pietrasiński, Z. (2001). Mądrość czyli świetne wyposażenie umysłu. Wydawnictwo Scholar</p> <p>2. Steuden, S. (2011). Psychologia starzenia się i starości. Wydawnictwo Naukowe PWN.</p> <p>3. Stuart-Hamilton, I. (2005). Psychologia starzenia się. Wydawnictwo Zysk i S-ka.</p> <p>4. Trempała, J. (red.) (2011). Psychologia rozwoju człowieka. Podręcznik akademicki. Wydawnictwo Naukowe PWN.</p>